

Noodgeld soms speels

In tijd van oorlog ontstaat er een gebrek aan allerlei materialen en grondstoffen. Zo ook in 1914, toen de eerste wereldoorlog uitbrak. De regeringen en banken werden geconfronteerd met een allesverblindende oorlogsindustrie.

Voorals Duitsland stond aan de rand van de afgrond.

Direct na het uitbreken van de oorlog doet zich al een tekort aan metalen voor. Als edele metalen schaars worden, kan voor het vervaardigen van muntgeld overschakeld worden op minder edele metalen, zoals koper, messing, zink of zelfs ijzer. Wanneer ook dit in mindere mate voorhanden is, kan men z'n toevlucht nemen tot het gebruik van papier. Zo ontstaat er, mede door de inflatie, een lawine van papieren bankbiljetten. Zelfs steden gaan over tot het uitgeven van noodgeld, vaak eenvoudig en sober uitgevoerd (zie ook n Sliepsteen nr. 8). Maar

soms ook zeer kunstig en kleurrijk. Ontwerpers laten hun fantasie de vrije loop. Componisten, uitvinders e.d. worden vaak afgebeeld.

Een kleine gemeente in Duitsland geeft 50 Pfennig-biljetjes uit waarvan er b.v. zes naast elkaar gelegd een stripverhaal vormen.

Zo komt Gronau i.w. die zich „die Spinnerstadt” noemt, met het hier afgebeelde biljet van 3 mark. U ziet aan de ene zijde van de grenspaal de broodmagere Duitsers staan, en aan de andere kant van de grens een welgevoede Nederlander, terwijl deze nog vaten vol „Butter”, balen „Kaffee” en „tabac” in voorraad heeft.

Elders op het biljet ziet u nog staan, *Immer höher der Cent, Bald sind wir am End.* En ook *Mag auch der Wert der Mark vergehn, die deutsche Kraft bleibt doch bestehen!* U ziet het, optimistisch bleven onze oosterburen.

A.J. de Haan